

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්ත්වගණනය කළ මතය

ලංකා සෝල්ට් ලිමිටඩ්හි 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීරණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත්කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළින් 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ අස්තීත්ව සඳහා වූ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්ත්වගණනය කරනු ලැබේ. ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිතීන් යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, සමාගම අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරිත්වය සමාගම ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

සමාගමේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, සමාගමේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 විගණන විෂයපථය (මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම)

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතික වීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑම විටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මකභාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳාපවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසු බවින් යුතුව ක්‍රියාකරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, වේතනාන්විත මහභූරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මහභූරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශකිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාලත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව් කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ සමාගමේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ සමාගමේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, සමාගම ක්‍රියාකර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.5.1 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූල නොවීම

අදාළ ප්‍රමිතියට යොමුව සහිතව අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ අස්ථිත්ව සඳහා වූ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති 01 හි 1.2 ඡේදය ප්‍රකාරව ලංකා සෝලට් ලිමිටඩ් කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර ඒකකයක් ලෙස හඳුනාගත නොහැකි නමුත් සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීමේදී කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ අස්ථිත්ව සඳහා වූ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අනුගමනය කර තිබුණි.	2023 වසරේ සිට 2022 වසරේ ක්‍රමවේදය අනුව ක්‍රියාත්මක කිරීමට බලාපොරොත්තු වන බව.	ප්‍රමිතියේ ප්‍රතිපාදන ප්‍රකාරව ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කල යුතු වේ.
(ආ) මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා වූ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අංක 01 හි 66 ඡේදය ප්‍රකාරව ජංගම වත්කම් ලෙස මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනයේ ඉදිරිපත් කළ යුතු රු.1,163,986,655 ක් වූ කෙටිකාලීන ආයෝජන ජංගම නොවන වත්කම් යටතේ ඉදිරිපත් කර තිබුණි.	2023 වර්ෂයේදී දෝෂය නිවැරදි කිරීමට එකඟ වන බව.	ප්‍රමිතියේ ප්‍රතිපාදන ප්‍රකාරව ජංගම වත්කම් යටතේ දැක්විය යුතුය.
(ඇ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අංක 37 හි 10 ඡේදය ප්‍රකාරව කළමනාකරණ විනිශ්චයන් මත පදනම්ව සමාගමේ අසම්භාව්‍ය බැරකම් හඳුනාගෙන ප්‍රමිතියේ 86 ඡේදය ප්‍රකාරව ඒවා මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල හෙළිදරව් කළ යුතු වුවද සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට සමාගමට එරෙහිව සහ සමාගම විසින් පවරා තිබුණු නඩු 03 කට අදාළව අසම්භාව්‍ය වගකීම් හඳුනාගෙන මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හෙළිදරව් කර නොතිබුණි.	2023 වර්ෂයේ සිට ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව අසම්භාව්‍ය බැරකම් හඳුනාගෙන ගිණුම්ගත කිරීමට එකඟ වන බව.	ප්‍රමිතිය ප්‍රකාරව අසම්භාව්‍ය බැරකම් හඳුනාගෙන පැහැදිලිව හෙළිදරව් කළ යුතුය.

- (ඇ) ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අංක 16 හි 51 ඡේදය ප්‍රකාරව 2023 වසරේ සිට ප්‍රමිතියේ ප්‍රතිපාදන ජංගම නොවන වත්කම් වල ඵලදායී ජීව කාලය වාර්ෂිකව නියමිත ක්‍රමවේදය ප්‍රකාරව ජංගම නොවන සමාලෝචනය කර නොතිබුණු බැවින් 2022 දෙසැම්බර් 31 අනුව ක්‍රියාත්මක වත්කම්වල ඵලදායී ජීවිත දිනට සම්පූර්ණයෙන් ක්ෂය කර අවසන් ජංගම නොවන කාලය වාර්ෂිකව වත්කම් වල වටිනාකම රු.214,183,940 ක් විය. එම වත්කම් සමාලෝචනය කර මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ගැලපීම් අතරින් තවදුරටත් භාවිතා කරණු ලබන වත්කම් හඳුනාගෙන වන සමාලෝචනය කර මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ගැලපීම් ඒවායේ ඵලදායී ජීව කාලය නිවැරදිව සමාලෝචනය කර ඒ සිදුවී ඇති ඇස්තමේන්තුගත දෝෂය ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අංක 08 හි 32 ඡේදය ප්‍රකාරව ප්‍රතිශෝධනය කර නිවැරදි ධාරණ අගය මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල දක්වා නොතිබුණි.
- (ඉ) ආදායම් සංචිත ලෙස මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනයේ දක්වා රු.4,966,100 ක් වූ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති ප්‍රකාරව කටයුතු තිබුණු රු.4,966,100 ක් වූ ප්‍රත්‍යාගණන සංචිතය ශ්‍රී ලංකා සංචිතය පිළිබඳව ප්‍රමිති ප්‍රකාරව කටයුතු ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අංක 16 ට අනුකූල නොවන ලෙස නිශ්චිත තොරතුරු කළ යුතුය. රඳවාගත් ඉපයීම්වලට මාරු කර තිබුණි. සමාගම සතුව නොපවතින බව.
- (ඊ) මහලේවායේ තිබෙන පීදුණු හා නොපීදුණු පොල් ගසක් 2023 වර්ෂයේ සිට ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති ප්‍රකාරව කටයුතු රු. 12,500 ක පිරිවැයකට සහ බුන්දල ලේවායේ පීදුණු හා ලංකා ගිණුම් ප්‍රමිත ප්‍රකාරව නිවැරදි කිරීමට කළ යුතුය. නොපීදුණු පොල් ගසක් රු.63,313 ක පිරිවැයට අගය කර ප්‍රකාරව නිවැරදි කිරීමට කළ යුතුය. මේ අනුව මෙම ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම් අපේක්ෂා කරන බව. සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති 16 ප්‍රකාරව භානිකරණ අගයන් සඳහා ගැලපීම් කර නිවැරදි ධාරණ අගයට ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.

1.5.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ලැබිය යුතු ස්ථාවර තැන්පතු පොලී ආදායම් ලෙස හඳුනාගත යුතු රු.103,037,487 ක් වූ උපලබ්ධි නොවූ පොලී ආදායම ස්ථාවර තැන්පතු වටිනාකමට එකතු කර ගිණුම්ගත කර තිබුණි.	මෙවැනි දෝෂ ඉදිරියේදී නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරන බව.	උපචිත පදනම මත මූල්‍ය ප්‍රකාශන නිවැරදිව සකස් කළ යුතුය.
(ආ) මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශයේ ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම් යටතේ ජනනය වූ මුදල් ප්‍රවාහ ලෙස පොලී ලැබීම් රු. 103,037,487 ක් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි.	මෙවැනි දෝෂ ඉදිරියේදී නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරන බව	උපචිත පදනම මත මූල්‍ය ප්‍රකාශන නිවැරදිව සකස් කළ යුතු යුතුය.
(ඇ) සමාගමේ සේවක ණය ගෙවීම් මුදල් ගලායාම් ප්‍රවාහයක් ලෙසත් ණය අයවීම් මුදල් ගලා ඒම් ප්‍රවාහයක් ලෙසත් වෙන වෙනම දැක්විය යුතු වුවද එහි ශුද්ධ ප්‍රතිඵලය වූ රු. 50,966,828 ක වටිනාකම මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශයේ දක්වා තිබුණි.	මෙවැනි දෝෂ ඉදිරියේදී වළක්වා ගැනීම සඳහා නිවැරදිව වෙන් කිරීම් කිරීමට කටයුතු කරන බව.	නිවැරදිව වෙන් කිරීම් කරමින් මූල්‍ය ප්‍රකාශන නිවැරදිව සකස් කළ යුතුය.

(ඇ) සමාගමේ සේවකයන් 20 දෙනෙකු විසින් මාතර මෙම දෝෂය 2023 මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල අවශ්‍ය කමිකරු විනිශ්චය සභාවේ පවරා තිබුණු නඩුවක වර්ෂයේදී නිවැරදි කිරීමට ගැලපීම් සිදුකළ යුතුය. තීන්දුවට එරෙහිව සමාගම විසින් ඊට ආඥාවක් ලබා ගැනීම සඳහා කමිකරු කොමසාරිස් ජනරාල් වෙත තැන්පත් කරන ලද රු. 33,445,138 ක් පරිපාලන වියදම් යටතේ සේවක වන්දි ගෙවීම් ලෙස ඉදිරිපත් කර තිබුණි. ඒ අනුව විගණිත දිනය වූ 2023 මාර්තු 21 දින වන විටත් සේවකයින් වෙත ගෙවා නොතිබුණු මෙම මුදල පිළිබඳ මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල විධිමත් පරිදි හෙළිදරව් කර නොතිබුණු අතර තැන්පත් මුදල වත්කමක් ලෙස ද ගෙවිය යුතු මුදල වගකීම් ලෙස ද හඳුනාගෙන නොතිබුණි.

(ඉ) 2019 වර්ෂයේ ලුණු ප්‍රවාහනයෙන් ලැබී තිබුණු ආදායම් 2023 වර්ෂයේ මූල්‍ය මූල්‍ය වංචාව වලින් රු. 7,579,030 ක මුදලක් අස්ථානගත වී තිබුණු ප්‍රකාශනවල සටහන් මගින් සම්බන්ධයෙන් පැහැදිලි අතර එම වටිනාකම මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල ලැබිය යුතු අදාළ වංචාව සහ ප්‍රමාණවත් හෙළිදරව් ප්‍රවාහන ආදායම් ලෙස දක්වා සම්පූර්ණ වටිනාකම සම්බන්ධයෙන් හෙළිදරව් සඳහාම අඩමාණ ණය වෙන්කර තිබුණි. ඒ අනුව මෙම කිරීමට කටයුතු කරන බව. අස්ථානගත වූ මුදල සම්බන්ධයෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල තොරතුරු හෙළිදරව් කර නොතිබුණි.

1.6 ලැබිය යුතු සහ ගෙවිය යුතු ගිණුම්
 1.6.1 ලැබිය යුතු මුදල්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල තීරණ 450.7 යටතේ අනුමත කරන ලද ගනුදෙනුකාර ආයතන 03 ක් සඳහා ණය කාල සීමාවන් නිශ්චය කර තිබුණි. 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට වූ සමස්ථ ණයගැති ශේෂයෙන් සියයට 50 ක් නියෝජනය කරන ලද එම ගනුදෙනුකාර ආයතන විසින් අනුමත ණය කාල සීමාව ඉක්මවූ ණය ශේෂවල වටිනාකම රු.13,834,050 ක් වූ අතර විගණිත දිනය වන 2023 පෙබරවාරි මස 28 දිනට ණය කාල සීමාව ඉක්මවූ ණයගැති ශේෂය රු.31,972,755 ක් විය.</p>	<p>ණයගැති වටිනාකම සඳහාද උපරිම සීමාවක් ඇති නොකිරීම ප්‍රධාන දුර්වලතාවයක් වන අතර අභ්‍යන්තර පාලනයන් ශක්තිමත් කරමින් මෙම දුර්වලතාවයන් මග හරවා ගැනීමට කටයුතු කිරීමට අපේක්ෂා කරන බව.</p>	<p>ණයගැතියන් සඳහා නියමිත ණය කාලසීමාවන් හා ප්‍රමාණ නියම කර ඒ අනුව නිශ්චිත කාල පරාසයේදී ණය ශේෂ අයකර ගත යුතුය .</p>

1.6.2 ගෙවිය යුතු මුදල්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ දැක්වෙන රු.40,175,058 ක් වූ ගෙවිය යුතු ණය ශේෂ සම්බන්ධයෙන් ණය කාලපරිච්ඡේද විගණනයට ඉදිරිපත් නොකළ අතර සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් සමාගම විසින් එම ශේෂ නිරවුල් කර නොතිබුණි.</p>	<p>කොන්ත්‍රාත්තුව නිසි පරිදි නිම නොකිරීම තුළ මෙය රඳවාගෙන ඇති අතර 2023 වසර තුළ අදාළ අලුත්වැඩියා කටයුතු නිම වීමෙන් පසු මෙම මුදල් ලාභාලාභ ගිණුමට මාරු කිරීමට කටයුතු කරන බව. කොටස් හිමියන් හිමිකම් නොපෑම තුළ ගෙවිය යුතු ලාභාංශ ගිණුම්වල පෙන්වුම් කරන අතර ඒ සම්බන්ධයෙන් සහ ගෙවිය යුතු දිරි දීමනා ශේෂ සම්බන්ධයෙන් අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලය වෙත ඉදිරිපත් කර අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩල අනුමැතිය අනුව කටයුතු කිරීමට අපේක්ෂා කරන බව.</p>	<p>ගෙවිය යුතු ශේෂ නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.</p>

1.6.3 අත්තිකාරම්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>සමාගම විසින් විවිධ සැපයුම් හා සේවා දේශීයව මිලදී ගැනීම සඳහා 2012 වර්ෂයේ සිට 2022 දෙසැම්බර් 31 දක්වා අවස්ථා 54 කදී බාහිර ආයතන 37 ක් වෙත ලබාදී තිබුණු එකතුව රු. 7,882,701 ක් වූ අත්තිකාරම් නිරවුල් කර නොතිබුණි.</p>	<p>භාණ්ඩ හා සේවා වෙනුවෙන් අත්තිකාරම් ලබාදීමකින් තොරව සැපයුම් ලබා ගැනීමට අපහසු වන අතර අත්තිකාරම් සඳහා භාණ්ඩ හා සැපයුම් ලබාගෙන ඇති නමුත් ඊට අදාළව පියවීමේ කටයුතු නිවැරදිව සිදුවී නොමැති බැවින් එම අත්තිකාරම් පියවීම නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරන බව.</p>	<p>මුදල් රෙගුලාසි ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුය.</p>

1.7 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
----------------------------------	--------------	------------------------------	----------

2021 නොවැම්බර් 11 දිනැති පීඊඩී 01/2021 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛය

- I. රජය සතු සමාගම් සඳහා මාර්ගෝපදේශ සහ මෙහෙයුම් අත්පොත

3.1 ඡේදය	සමාගමේ සේවක භාණ්ඩාගාර අනුමැතිය ලබා සංඛ්‍යාව සහ වෙනත් ගැනීම් සඳහා කටයුතු කරමින් සඳහා මහා පවතින බව. භාණ්ඩාගාරයේ අනුමැතිය ලබාගෙන නොතිබුණි.	2021 නොවැම්බර් 11 දිනැති පිටීම් 01/2021 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර චක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව අනුමත කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.
3.2 ඡේදය	සමාගමේ කාර්ය බඳවා ගැනීමේ පටිපාටිය අනුමත මණ්ඩල බඳවා කරවා ගැනීමට කටයුතු කරමින් ගැනීමේ යෝජනා පවතින බව. ක්‍රමය රේඛීය අමාත්‍යාංශයේ නිර්දේශ සහිතව රාජ්‍ය ව්‍යවසාය දෙපාර්තමේන්තුවට ඉදිරිපත් කර අනුමැතිය ලබාගෙන නොතිබුණි.	2021 නොවැම්බර් 11 දිනැති පිටීම් 01/2021 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර චක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව අනුමත කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.
3.3 ඡේදය	සමාගම සඳහා අනුමත කාර්ය මණ්ඩලය සහිත සංවිධාන සටහනක් නොතිබුණි.	2021 නොවැම්බර් 11 දිනැති පිටීම් 01/2021 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර චක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව අනුමත කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු.701,932,164 ක ලාභයක් වූ අතර ඊට අනුරූපීව ඉකුත් වර්ෂයේ ලාභය රු.25,973,407 ක් විය. ඒ අනුව ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු.675,958,757 ක වර්ධනයක් නිරීක්ෂණය විය. ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව විකුණුම් පිරිවැය සියයට 18 කින් වැඩි වුවද විකුණුම් ආදායම සියයට 84 කින් වැඩිවීම මෙම මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි වර්ධනයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

2.2 ප්‍රධාන ආදායම් හා වියදම් විෂයයන්වල ප්‍රවණතා විශ්ලේෂණය

විස්තරය	2022	2021	ආදායම වැඩිවීම (අඩුවීම) වියදම වැඩිවීම(අඩුවීම) රු.000	ප්‍රතිශතය (%)
	රු000.	රු000.		
විකුණුම් ආදායම	2,652,579	1,438,761	1,213,818	84
විකුණුම් පිරිවැය	1,355,717	1,151,995	203,722	18
වෙනත් ආදායම් හා ප්‍රදාන	29,307	35,495	(6,188)	(17)
විකුණුම් හා බෙදාහැරීමේ වියදම්	71,122	33,431	37,691	113
පරිපාලන වියදම්	375,870	195,259	180,611	92

වෙනත් වියදම්	89,451	78,310	11,141	14
මූල්‍ය වියදම්	616	2,496	(1,880)	(75)
මූල්‍ය ආදායම්	126,590	26,351	100,239	380
බදු වියදම	213,767	13,144	200,623	1526

ඉකුත් වර්ෂය හා සැසඳීමේ දී විකුණුම් ආදායම සියයට 84 කින් වර්ධනය වී තිබුණද, විකුණුම් පිරිවැය ද පහළ අගයකින් එනම් සියයට 18 කින් වර්ධනය වී තිබුණි. තවද, සමාගමෙහි විකුණුම් සහ බෙදාහැරීමේ වියදම් හා පරිපාලන වියදම් පිළිවෙලින් සියයට 113 කින් හා 92 කින් වර්ධනය වී තිබූ අතර සමාගමෙහි වාර්ෂික ප්‍රසාද දීමනා වියදම ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව රු.130,055,771 කින් එනම් සියයට 184 කින් වර්ධනය වීම සහ තැන්පතු ලෙස හඳුනාගත යුතු රු.33,445,138ක් වියදම් ලෙස හඳුනා ගැනීම පරිපාලන වියදමෙහි විශාල වර්ධනයට හේතු වී තිබුණි. ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව ප්‍රවාහන වියදම් රු. 12,984,565 කින් එනම් සියයට 156 කින් වර්ධනය වීම සහ සමාජ ආරක්ෂණ දායක බද්ද රු. 21,281,060 කින් එනම් සියයට 57014 කින් වර්ධනය වීම විකුණුම් සහ බෙදාහැරීමේ වියදම් වල විශාල වර්ධනයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

2.3 අනුපාත විශ්ලේෂණය

විස්තරය	2022	2021
ජංගම වත්කම් අනුපාතය	1.51	1.77
ක්ෂණික වත්කම් අනුපාතය	0.56	0.70
මුදල් අනුපාතය	0.30	0.45
දළ ලාභ අනුපාතය (%)	49	19.93
ශුද්ධ ලාභ අනුපාතය (%)	26	1.81

සමාගමේ ජංගම වත්කම් අනුපාතය 1.51 ක් වන අතර ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව පසුබෑමක් නිරීක්ෂණය විය. තවද, ක්ෂණික වත්කම් අනුපාතය හා මුදල් අනුපාතය ද පිළිවෙලින් 0.56 ක් හා 0.30 ක් ලෙස පහළ මට්ටමක පැවතුණි. දළ ලාභ අනුපාතය හා ශුද්ධ ලාභ අනුපාතය පිළිවෙලින් සියයට 49 ක් හා 26 ක් ලෙස ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව වර්ධනයක් පෙන්වයි. එසේ වුවද, සමාගම 2022 වර්ෂයේ දී අලෙවි තිබුණු ලුණු තොගය මෙට්‍රික් ටොන් 78727 වූ අතර එය 2021 වර්ෂයට සාපේක්ෂව සියයට 23 කින් අඩුවී තිබුණි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 අනාර්ථික ගනුදෙනු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
සමාගම විසින් මහලේවෘය හා බුන්දල ලේවෘයන්හි පවත්වාගෙන යනු ලබන පොල් වගාවන් මඟින් 2019, 2020 හා 2021 වර්ෂ වලදී පිළිවෙලින් රු. 7,305,655 , රු. 8,086,837 ක හා රු. 256,617 ක ශුද්ධ අලාභ ලබා තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ද රු. 3,869,502 ක් ශුද්ධ අලාභයක් ලබා තිබුණු අතර එමඟින් ලද ආදායම දරන ලද වියදමින් සියයට 07 ක් වශයෙන් පැවතුණි.	පොල් වගාව තුළින් සැලකිය යුතු මට්ටමක ඵලදාවක් ලබා ගැනීම සඳහා නිරන්තරයෙන් අවධානය යොමු කරන අතර පෙර වර්ෂයන්ට වඩා සේවක පිරිවැය අවම කර ඇති බව සහ තවදුරටත් ඵලදායීතාව වැඩි වන අයුරින් පිරිවැය අඩු වන අයුරින් කටයුතු කරන බව.	ඵලදායී ලෙස වියදම් දැරීමටත් ආදායම් වර්ධනය කර ගැනීමටත් කළමනාකරණය කටයුතු කල යුතුය.

3.2 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 1994 වර්ෂයේ සිට වසර 30 ක කාලපරිච්ඡේදයක් සඳහා දීර්ඝකාලීන බදු පදනම යටතේ ලබාගෙන තිබුණු මහලේවෘයේ ඉඩම සහ 2004 වර්ෂයේ සිට බදු මුදල් ගෙවිය යුතු බදු කාලසීමාව පිළිබඳව තොරතුරු අනාවරණය නොවූ බුන්දල ලේවෘයේ ඉඩම් සඳහා බදු ඔප්පු සකස් කර නොතිබුණි.	මහලේවෘය සහ බුන්දල ලේවෘයන්ට අදාළව නිශ්චිත භූමි ප්‍රදේශයන් හඳුනාගෙන බදුකර සකස් කිරීමට සමාගම විසින් සියලු කටයුතු සිදුකර ඇති අතර ඉඩම් කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදුකළ යුතු කටයුතු මේ වන විටත් සිදු කරමින් පවතින බව.	බදු ඔප්පු සකස් කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම හා පසු විපරම් කටයුතු සිදු කළ යුතුය .
(ආ) පෙර වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාගමේ ලුණු ආදායම රු.1,438,761,335 සිට රු. 2,652,578,754 ක් දක්වා සියයට 84 ක ප්‍රතිශතයකින් වැඩි වී තිබුණු නමුත් විකුණුම් ප්‍රමාණය මෙට්‍රික් ටොන් 78,727 සිට මෙට්‍රික් ටොන් 60,975 ක් දක්වා සියයට 23 කින් අඩුවී තිබුණි. විකුණුම් මිල ගණන් අවස්ථා දෙකකදී සියයට 30 සිට 110 දක්වා පරාසයකින් වැඩි වීම සමාගමේ ආදායම වැඩිවීමට හේතු වී තිබුණු අතර සමස්ථ අලෙවි ප්‍රමාණය අඩු වීම හේතුවෙන් පෙර වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාගමේ කාර්ය සාධනය පිරිහී තිබුණි.	මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්හි මුහුණත සටහන් කර තිබූ සංඛ්‍යාමය වටිනාකම් අනුව මෙම නිරීක්ෂණය සමඟ එකඟ වුවද තොරතුරු විශ්ලේශණය කිරීමේදී ලුණු මිල ගණන් වෙනස්වීම මෙන්ම ලුණුවල පවතින ගුණාත්මකභාවයද පෙර වර්ෂයේ නිෂ්පාදිත ලුණු ප්‍රමාණයන්ද විකුණුම් ආදායම වැඩි වීමට හේතු වී ඇත.	සමාගමේ කාර්ය සාධනය ඉහල මට්ටමක පවත්වා ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ඇ) සමාගමේ ගබඩා 05 ක පැවති ලුණු තොග, ඇසුරුම්, ද්‍රව්‍ය අමතර කොටස්, ආයුධ, ඉන්ධන සහ රසායනික ද්‍රව්‍ය ඇතුලු රු .508,131,670 ක තොග සත්‍යාපනය සම්බන්ධයෙන් විධිමත් තොග සත්‍යාපන සැලැස්මක් සකස් කර නොතිබුණි.	2023 වර්ෂයේ සිට තොග සත්‍යාපන සැලැස්මක් සකස් කර තොග සත්‍යාපන ක්‍රියාවලිය මනාව සංවිධානය කිරීමට අපේක්ෂා කරන බව.	තොග සත්‍යාපන සැලැස්මක් සකස් කළ යුතුය.
(ඈ) සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී පිරියත අංශය සඳහා අවස්ථා 02 දී වටිනාකම රු. 10,743,780 (ඇමරිකානු ඩොලර් 28,045) ක් වූ භාණ්ඩ හා අමතර කොටස් ආනයනය කර තිබුණු අතර ඒ සම්බන්ධයෙන් පහත නිරීක්ෂණ සිදු කෙරේ.		

- (i) ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලිය අනුගමනය නොකර විද්‍යුත් තැපෑල මාර්ගයෙන් අදාළ සැපයුම්කරුගෙන් මිල ගණන් ලබාගෙන මෙම මිලදී ගැනීම් සිදුකර තිබුණු බැවින් සමාගමට වඩාත් වාසි සහගත තරඟකාරී මිල ගණන් අනුව මිලදී ගත් බවට තහවුරු නොකෙරුණි. කම්හල සඳහා අවශ්‍ය යන්ත්‍ර සූත්‍ර උචිත ප්‍රසම්පාදන බොහෝමයක් අදාළ සැපයුම්කරු විසින් ක්‍රමයක් අනුගමනය කර සපයා සවිකර ඇති අතර, මීට අමතරව විනිවිදභාවයකින් යුතුව මිලදී ගැනීම් කළ යුතුය . 2017 වසරේ සිට අලුත්වැඩියා කිරීම් සහ කිසියම් ගැටලුවක් ඇති වුවහොත් අවශ්‍ය අමතර කොටස් ලබාදී ඇති බව.
- (ii) ගෙවීම් කටයුතු සඳහා ණයවර ලිපි විවෘත නොකර භාණ්ඩ නැව්ගත කිරීමට පෙර විද්‍යුත් ක්‍රමය යටතේ සැපයුම්කරු වෙත සම්පූර්ණ මුදල ප්‍රේෂණය කර තිබුණි. ඒ අනුව සැපයුම්කාර ආයතනයෙන් බැඳුම්කරයක් ලබා නොගෙන භාණ්ඩ නැව්ගත කිරීමට පෙර සම්පූර්ණ මුදල ගෙවා තිබුණු බැවින් මෙම ගනුදෙනු සම්බන්ධයෙන් සමාගම අවදානමකට ලක්කර තිබුණි. අදාළ ආයතනය සමඟ සාකච්ඡා කර ණයවර ලිපි විවෘත කර මිලදී ගැනීම් සිදුකිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගෙන ඇති බව. අවදානම අවම වන පරිදි ගෙවීමේ ක්‍රියාවලිය සිදුකල යුතුය.
- (iii) මේස ලුණු නිෂ්පාදනය සඳහා අවශ්‍ය Slurry Pump 03 ක් හා SS 304 Impeller 03 ක් රු. 2,598,140 කට ආනයනය කිරීම හදිසි මිලදී ගැනීමක් ලෙස දක්වමින් ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියා පටිපාටිය අනුගමනය නොකර එක් සැපයුම්කරුවෙකුගෙන් පමණක් මිල ගණන් ලබාගෙන තිබුණද මිලදී ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය සඳහා මාස 14 ක කාලයක් ගත කර තිබුණි. ඒ අනුව මෙම මිලදී ගැනීම හදිසි මිලදී ගැනීමක් නොවන බව නිරීක්ෂණය වේ. එවකට ප්‍රධාන විධායක නිලධාරියා සහ සභාපතිවරයා අතර සාකච්ඡා කර තීරණයක් ලබාදීම ප්‍රමාද වීම නිසා මිලදී ගැනීම ප්‍රමාද වූ අතර, එවකට සිටි සභාපතිවරයා නැවතත් සමාගමේ ප්‍රසම්පාදන සැලසුම් වෙනස් කර දෙපාර්තමේන්තු මිලදී ගැනීමේ ක්‍රමය යටතේ මිලදී ගැනීමට නිර්දේශ ලබා දී ඇති බව. අවශ්‍යතාවය නිශ්චිතව හා කාලානුරූපීව හඳුනාගෙන ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලිය වඩා කාර්යක්ෂමව ඉටුකරමින් ඇතිවිය හැකි පාඩු වලක්වා ගැනීමට කළමනාකරණය කටයුතු කළ යුතුය.
- (iv) අදාළ සැපයුම්කරු සහ සමාගම අතර එකඟතා ගිවිසුමක් ඇතිකරගෙන නොතිබුණි. සෑම විටම සමාගම සැපයුම්කරුගේ කොන්දේසි වලට එකඟව කටයුතු කර තිබුණි. අදහස් දක්වා නොමැත. අමතර කොටස් සහ සේවා සැපයුම්කරුවන් සමඟ විධිමත් ගිවිසුම් වලට එළඹිය යුතුය.
- (v) මෙම මිලදී ගැනීමට අදාළ ක්‍රියාවලිය සඳහා මාස 14 ක කාලයක් ගත කර තිබුණු අතර එම කාලය තුළදී අවස්ථා 03 කදී සැපයුම්කරු විසින් භාණ්ඩ වල මිල ගණන් වැඩිකර තිබුණි. ඒ අනුව සමස්ථ මිලදී ගැනීමේ ක්‍රියාවලියේ අකාර්යක්ෂමතා හේතුවෙන් සමාගමට රු. 560,278 ක අලාභයක් සිදු කර තිබුණි. මෙම මිලදී ගැනීමට අදාළව අවස්ථා 03ක දී මිල ගණන් වෙනස් වී ඇති බැවින් පළමු ඉන්වොයිසියේ සඳහන් මිල ගණන් වලට වඩා වැඩිපුර ගෙවා ඇති බව ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ අනුව කාර්යක්ෂමව මිලදී ගැනීමේ පටිපාටිය ස්ථාපිත කල යුතුය

- (vi) පිරියනයේ Centrifuge එක සඳහා රු. 8,145,640 ක් වටිනා අමතර කොටස් මිලදී ගැනීමේදී පිරියනය ආරම්භයේ සිටම අමතර කොටස් මිලදීගත් විදේශීය ආයතන දෙකකින් පමණක් මිල කැඳවීම් සිදුකර තිබුණු නමුත් සමාගම අදාළ සැපයුම්කාර ආයතන සමඟ ගිවිසුම් ගතව නොතිබුණි. අදහස් දක්වා නොමැත. ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ අනුමතමතය කළ යුතුය. සේවා සැපයුම්කරුවන් සමඟ ගිවිසුම් වලට එළඹිය යුතුය.
- (vii) ඉදිරිපත්කර තිබුණු ඉන්ඩෙන්ට් පත්‍රය අනුව මිලදී ගත යුතු අයිතම 04 ක් සම්බන්ධයෙන් 2021 ඔක්තෝබර් 08 දිනට තොග නොමැති බව දක්වා තිබුණද එදිනට මෙම අයිතම 04 ට අදාළව ගබඩාවේ තොග ඒකක 12ක් තිබුණු බැවින් මිලදී ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය ඉස්මතුකර දැක්වීම සඳහා අසත්‍ය ලේඛන ඉදිරිපත් කර තිබුණි. අදහස් දක්වා නොමැත. නිවැරදි තොග ශේෂ ඇතුළත් කර ගැනුම් අධියාවනා පත්‍ර ඉදිරිපත් කළ යුතුය.
- (viii) මෙම මිලදී ගැනීමට අදාළ ක්‍රියාවලිය සඳහා මාස 17 ක කාලයක් ගත කර තිබුණු අතර එම කාලය තුළදී සැපයුම්කරු විසින් භාණ්ඩ වල මිල ගණන් එක් අවස්ථාවකදී වැඩිකර තිබුණු බැවින් සමස්ථ මිලදී ගැනීමේ ක්‍රියාවලියේ අකාර්යක්ෂමතා හේතුවෙන් සමාගමට රු. 677,846 ක අලාභයක් සිදුකර තිබුණි. 2022 ජූනි 07 දිනැති ලිපිය මඟින් භාණ්ඩ වල මිල වැඩිකර ඇති බවට දැනුම් දී ඇති බැවින් නැවත මිල ගණන් කැඳවූ බව සහ එහිදී පළමුව තෝරාගත් සැපයුම්කරුගෙන් පමණක් මිල ගණන් ලැබුණු බැවින් මිල ගණන් ඉහළ දැමූ සැපයුම්කරුගෙන් මිලදී ගැනීමට තීරණය කළ බව. කාර්යක්ෂම මිලදී ගැනීමේ ක්‍රියාවලියක් ස්ථාපිත කළ යුතුය.
- (ඉ) 2010 වර්ෂයේ සිට මිලදීගෙන තිබුණු වටිනාකම රුපියල් 2,234,655 ක් වූ තොග අයිතම 15 ක් හා අවශ්‍යතාවය නිසි පරිදි හඳුනා නොගෙන 2015 වර්ෂයේ සිට මිලදීගෙන තිබුණු රු. 3,467,862 ක් වටිනා මෝටර් වර්ග 22 ක් ද ගියර් බොක්ස් 05 ක් ද භාවිතයට නොගෙන නිශ්කාර්යව ගබඩාවේ පැවතුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දින වන විට මෙම භාණ්ඩ වල වගකීම් කාලයද ඉක්ම ගොස් තිබුණි. ප්‍රධාන ගබඩා අංශයෙන් විමසීමකින් තොරව ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලියක් හරහා පිරියන අංශයෙන් සහ යාන්ත්‍රික අංශයේ අවශ්‍යතාවය මත ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලියක් හරහා මිලදී ගැනීමේ අංශය විසින් ඇණවුම් කර ඇති බව සහ භාවිතයට නොගැනීම නිසා තොගයේ ඇති බවත් මෙම මෝටරවල වගකීම් කාලයද ඉක්මවා ඇති බැවින් මේ සම්බන්ධයෙන් කළමනාකාරිත්වය දැනුවත් කර ඇති බව. අවශ්‍යතාවයන් හඳුනාගෙන ඒ අනුව මිලදී ගැනීම් කළ යුතුය.
- (ඊ) 2023 පෙබරවාරි 22 දින වනවිට මිලදීගත් දිනය පිළිබඳ විස්තර විගණනයට ඉදිරිපත් නොකෙරුණු රුපියල් 1,160,355 ක ගබඩා අයිතම 174 ක් ද දීර්ඝ කාලයක් තුළ භාවිතයට නොගෙන ගබඩාවේ රඳවාගෙන තිබුණි. 2018 නොවැම්බර් 29 දින වර්ග 03 කට අයත් අමතර කොටස් ඒකක 06 ක් රුපියල් 1,748,082 කට මිලදීගෙන තිබුණු ගබඩාවේ ඉතිරි තොග පිළිබඳව විමසීම් නොකර පිරියන අංශය විසින් ගැනුම් අධියාවනා පත්‍රය ඉදිරිපත් කර ඇති බව සහ 2018 වර්ෂයේ සිට භාවිතයට නොගෙන ගබඩාවේ පවතින බව. අවශ්‍යතා හඳුනාගෙන තොග ඇණවුම් කළ යුතුය. අනවශ්‍ය තොග මිලදී ගැනීමේ අලාභය වගකිව යුතු පාර්ශවයන්ගෙන් අයකර ගත යුතුය.

අතර එම උපකරණ භාවිතයට නොගෙන ගබඩාවේ ඉතිරිව තිබියදී එම කොටස් වලින් ඒකක 2 බැගින් රුපියල් 1,163,994 කට 2019 ජුනි 18 දින නැවත මිලදිගෙන තිබුණි. අවශ්‍යතා නිශ්චිතව හඳුනා නොගෙන මිලදී ගැනීම නිසා 2023 පෙබරවාරි 22 දින වන විට එම අමතර කොටස් 10 ක් ගබඩාවේ නිෂ්කාර්යව පැවතුණි.

3.3 ප්‍රසම්පාදන කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
2006 ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 4.2 ඡේදය ප්‍රකාරව ප්‍රධාන ප්‍රසම්පාදන සැලැස්මක් හා විස්තරාත්මක ප්‍රසම්පාදන කටයුතු දැක්වෙන අනුමත ප්‍රසම්පාදන සැලැස්මක් පිළියෙල කර නොතිබුණි.	2023 වසරේ සිට තුන් අවුරුදු ප්‍රසම්පාදන සැලැස්මක් අනුව කටයුතු කිරීමට සැලසුම් කර ඇති බව සහ 2022 වර්ෂයේදී ප්‍රසම්පාදන සැලැස්ම වර්ෂයේ මැද භාගයේ සිට ක්‍රියාත්මක වන බව.	ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව ප්‍රසම්පාදනයන් සැලසුම් කළ යුතුය.

4. ගිණුම්කටයුතුභාවය සහ යහපාලනය

4.1 සංයුක්ත සැලැස්ම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
රජය සතු සමාගම් සඳහා ආයතනික පාලනය සහ මෙහෙයුම් අත්පොත පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 2.3 ඡේදය ප්‍රකාරව සඳහා සංයුක්ත සැලැස්ම විගණනයට ඉදිරිපත් නොකෙරුණි.	සංයුක්ත සැලැස්ම සකස් කර ඇති බව .	සමාගමේ අපේක්ෂිත කාර්යභාරයන් අනුව වර්ෂ 05ක් සඳහා වූ සංයුක්ත සැලැස්ම සකස් කළ යුතුය.

4.2 වාර්ෂික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
රජය සතු සමාගම් සඳහා ආයතනික පාලනය සහ මෙහෙයුම් අත්පොත පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 2.3 ඡේදය ප්‍රකාරව ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම විගණනයට ඉදිරිපත් නොකෙරුණි.	මේ වන ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම සකස් කර ඇති බව .	සමාගමේ අපේක්ෂිත කාර්යභාරයන් අනුව එක් එක් වර්ෂය සඳහා ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක් සකස් කර ඒ අනුව කටයුතු කළ යුතුය.